

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z BIOLOGII DLA KLASY V

I. Informacje ogólne

I.I. Cele oceniania:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie,
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć,
- 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju,
- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce,
- 5) monitorowanie bieżącej pracy ucznia,
- 6) dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia.

I.II. Zasady oceniania:

- 1)zasada jawności ocen zarówno dla ucznia jak jego rodziców;
- 2)zasada częstotliwości i rytmiczności - uczeń oceniany jest na bieżąco i rytmicznie. Ocena końcowa nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych;
- 3)zasada jawności kryteriów - uczeń i jego rodzice znają kryteria oceniania, zakres materiału z każdego przedmiotu oraz formy pracy podlegające ocenie;
- 4)zasada różnorodności wynikająca ze specyfiki każdego przedmiotu;
- 5)zasada różnicowania wymagań - zadania stawiane uczniom mają zróżnicowany poziom trudności i dają możliwość uzyskania wszystkich ocen;
- 6)zasada otwartości - PZO podlegają weryfikacji i modyfikacji w oparciu o okresową ewaluację.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Ocenianiu podlegać będą:

1. **Wypowiedzi ustne** - oceniane są pod względem rzeczowości, stosowania języka chemicznego, umiejętności formułowania dłuższej wypowiedzi. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji; w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.
2. **Sprawdziany pisemne, całogodzinne** - przeprowadzane po zakończeniu każdego działu; zapowiadane są tydzień wcześniej, poprzedzone lekcją powtórzeniową oraz wpisane do e-dziennika.

3. Kartkówki 10 – 15 min. - obejmujące materiał z najwyższej trzech ostatnich lekcji; nie muszą być zapowiadane.

4. Zadania domowe – przynajmniej jedna ocena w semestrze, ocenie podlegają zadania w zeszytach ćwiczeń.

5. Dodatkowa aktywność: aktywność na lekcjach, umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów, współpraca w zespole, udział w dyskusjach prowadzących do końcowych wniosków. Za aktywność na lekcji uczeń może otrzymać plusy. Gdy zgromadzi 5 plusów uzyskuje ocenę bardzo dobrą. W przypadku dużej aktywności na lekcji uczeń może otrzymać ocenę bardzo dobrą.

Ocenie podlega również aktywność negatywna ucznia. Uczeń, który przeszkadza w prowadzeniu zajęć, nie uważa oraz nie wykonuje poleceń nauczyciela otrzymuje minus. W przypadku otrzymania przez ucznia 5 minusów, nauczyciel stawia uczniowi ocenę niedostateczną.

Podczas oceny sprawdzianów pisemnych lub kartkówek przyjmuje się następującą skalę punktową:

- 0% - 29% - ocena niedostateczna
- 30% do 50% punktów - ocena dopuszczająca
- 51% do 74% punktów - ocena dostateczna
- 75% do 89% punktów - ocena dobra
- 90% do 99% punktów - ocena bardzo dobra
- 100% - ocena celująca.

6. Konkursy i olimpiady – dla uczniów będących laureatami etapu I przewidziana jest celująca ocena częściowa, natomiast uczniowie, którzy są laureatami etapu II przewidziane jest podwyższenie oceny semestralnej lub końcowo-rocznej o jeden stopień.

7. Uczeń może uzyskać również ocenę za inne formy aktywności, np. opracowanie ciekawych materiałów, referaty, prezentacje multimedialne, doświadczenia, zadania dodatkowe w zeszytach ćwiczeń.

III. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów

1. Przy każdej ocenie w dzienniku lekcyjnym jest wpis określający rodzaj aktywności ucznia, zakres materiału i forma sprawdzianu.

2. Wystawienie oceny semestralnej i końcowo-rocznej dokonuje się na podstawie ocen częściowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Pozostałe oceny są wspomagające.

IV. Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych

1. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną uzyskaną ze sprawdzianu podsumowującego dział w terminie 7 dni od daty wpisania oceny do dziennika lub w innym terminie ustalonym przez nauczyciela.
2. Raz w ciągu śródrocza uczeń może poprawić dowolną ocenę uzyskaną ze sprawdzianu podsumowującego dział w terminie 7 dni od daty wpisania oceny do dziennika.
3. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę uzyskaną z poprawy.
4. W przypadku gdy uczeń nie zgłosi się na poprawę w ciągu 7 dni lub w terminie wyznaczonym przez nauczyciela traci możliwość poprawy.
5. Oceny bieżące z kartkówek, zadań domowych, pracy na lekcji, odpowiedzi ustnych, ćwiczeń nie podlegają poprawie.
7. Za niesamodzielną pracę ucznia (tzw. ściąganie na kartkówce, sprawdzianie, niesamodzielną pracę domową) uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.
6. Uczeń, który nie pisał sprawdzianu z powodu nieobecności jest zobowiązany do napisania go na najbliższej godzinie lekcyjnej. Wyjątek stanowi długotrwała nieobecność ucznia – wtedy ustalany jest indywidualny termin.
7. Uczeń może być zwolniony przez nauczyciela z pisania pracy klasowej, kartkówki lub odpowiedzi ustnej w wyjątkowych sytuacjach losowych.
8. Istnieje możliwość konsultacji z nauczycielem w przypadku, gdy uczeń zgłosi chęć uzupełnienia braków z przedmiotu.

V. Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny z zajęć edukacyjnych

- 1) Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień i tylko w przypadku gdy co najmniej połowa uzyskanych przez niego ocen cząstkowych jest równa ocenie, o którą się ubiega, lub od niej wyższa.
- 2) Warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana:
 - frekwencja na zajęciach z biologii nie niższa niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
 - usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach;
 - przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych;
 - uzyskanie z wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych ocen pozytywnych (wyższych niż ocena niedostateczna), również w trybie poprawy ocen niedostatecznych,
 - skorzystanie z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym - konsultacji indywidualnych.
- 3) Uczeń spełniający wszystkie warunki najpóźniej na 7 dni przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej przystępuje do przygotowanego przez nauczyciela przedmiotu dodatkowego sprawdzianu pisemnego, obejmującego tylko zagadnienia ocenione poniżej jego oczekiwań.

- 4) Sprawdzian, oceniony zgodnie z przedmiotowymi zasadami oceniania, zostaje dołączony do dokumentacji wychowawcy klasy.
- 5) Poprawa oceny rocznej może nastąpić jedynie w przypadku, gdy sprawdzian został zaliczony na ocenę, o którą ubiega się uczeń lub ocenę wyższą.
- 6) Ostateczna ocena roczna nie może być niższa od oceny proponowanej, niezależnie od wyników sprawdzianu, do którego przystąpił uczeń w ramach poprawy.

V. INNE

- 1) Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).
- 2) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.
- 3) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów), sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom) podczas dyżurów konsultacyjnych nauczyciela.
- 4) Uczeń ma prawo zgłosić raz w semestrze nieprzygotowanie do zajęć, nie dotyczy to lekcji powtórzeniowych i zapowiedzianych wcześniej sprawdzianów (wyjątkiem jest powrót do szkoły po długiej nieobecności); nieprzygotowanie należy zgłaszać przed lekcją (podczas sprawdzania listy obecności).
- 5) Każdy uczeń w ciągu okresu powinien otrzymać co najmniej 4 /cztery / oceny.
- 6) Oceny podawane są uczniom do wiadomości i na bieżąco wpisywane do dziennika lekcyjnego. Oceny z odpowiedzi ustnej, jak również inne spostrzeżenia dotyczące postępów edukacyjnych ucznia mogą być wpisywane do zeszytu przedmiotowego, jako informacja dla rodziców i winne być podpisane przez rodziców.
- 7) Zapowiedziane sprawdziany nie powinny być przekładane bez szczególnie ważnych powodów.
- 8) Każdy sprawdzian i kartkówkę uczeń musi zaliczyć w terminie uzgodnionym z nauczycielem – nie później jednak niż do tygodnia od daty sprawdzianu (kartkówki) lub powrotu do szkoły po czasowej nieobecności. W przypadku ponownej nieobecności ucznia w ustalonym terminie uczeń pisze sprawdzian po powrocie do szkoły. Zaliczenie polega na pisaniu sprawdzianu o tym samym stopniu trudności. W sytuacjach uzasadnionych nauczyciel może zwolnić ucznia z zaliczania zaległego sprawdzianu. Brak zaliczenia pracy pisemnej nauczyciel oznacza wpisując w rubrykę ocen „-”
- 9) Sprawdziany i inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

VI. Sposób przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce

- 1) Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów i rodziców o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych.

2) O ocenach cząstkowych lub końcowych informuje rodziców:

- wychowawca klasy na zebraniach lub w czasie indywidualnych spotkań,
- nauczyciel uczący w czasie dyżurów nauczycielskich oraz za pośrednictwem e-dziennika.

3) Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane do wglądu rodzicom w jeden z następujących sposobów:

- na prośbę rodzica nauczyciel udostępnia do wglądu pracę pisemną ucznia podczas indywidualnych konsultacji na terenie szkoły,
- nauczyciel udostępnia do wglądu prace pisemne uczniów podczas zebrań rodziców.

VII. Ogólne kryteria oceniania z biologii

Ustala się następujące szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ opanował pełen zakres wiedzy przewidziany w programie,
- ✓ samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, przetwarza i prezentuje wiadomości, posługując się terminologią biologiczną,
- ✓ biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe,
- ✓ formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- ✓ korzysta z wiedzy fizycznej, chemicznej oraz informatycznej w celu pełnego wyjaśnienia procesów biochemicznych oraz fizjologicznych,
- ✓ gromadzi materiały pomocnicze do nauki biologii,
- ✓ prowadzi dokumentację swojej pracy,
- ✓ jest bardzo zaangażowany i aktywny na lekcjach,
- ✓ bierze udział w konkursach i olimpiadach biologicznych, osiąga wysokie wyniki,
- ✓ w pracach pisemnych osiąga 100% punktów możliwych do zdobycia i w pełni odpowiada na dodatkowe pytania.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ pełen zakres wiedzy przewidziany w programie,
- ✓ sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami,
- ✓ samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, stosuje posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- ✓ wykazuje szczególne zainteresowanie biologią,
- ✓ samodzielnie planuje i prowadzi różne obserwacje oraz eksperymenty, stawia hipotezy, analizuje i interpretuje wyniki, formułuje wnioski, wyjaśnia fizyczne i chemiczne aspekty zjawisk oraz procesów biologicznych, rozwiązuje zadania dodatkowe,

- ✓ korzysta z najnowszych i aktualnych źródeł informacji popularnonaukowej,
- ✓ prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- ✓ bierze udział w szkolnych konkursach biologicznych lub ekologicznych i osiąga bardzo dobre wyniki,
- ✓ systematycznie i starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- ✓ w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 90% do 99% punktów możliwych do zdobycia.

Ocenę dobrą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym,
- ✓ posiada w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania biologii w danej klasie, poprawnie stosuje wiadomości, samodzielnie rozwiązuje zadania dodatkowe,
- ✓ sporządza notatki słowne i graficzne z samodzielnej pracy, wykonuje proste eksperymenty oraz dokumentuje wyniki,
- ✓ posługuje się mikroskopem i zna sprzęt laboratoryjny,
- ✓ bierze udział w szkolnych konkursach biologicznych lub ekologicznych,
- ✓ rozwiązuje zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- ✓ jest aktywny na lekcji,
- ✓ systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ w pracach pisemnych osiąga od 75% do 89% punktów.

Ocenę dostateczną otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ posiada wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- ✓ rozwiązuje typowe zadania i problemy,
- ✓ korzysta z atlasów, leksykonów, słowników w celu wyjaśnienia pojęć biologicznych, często przy pomocy nauczyciela,
- ✓ wyciąga wnioski z prostych obserwacji i doświadczeń,
- ✓ wykazuje się aktywnością w stopniu zadowalającym,
- ✓ prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 51% do 74% punktów.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem na poziomie minimum programowego, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,

- ✓ wykonuje proste polecenia oraz rozwiązuje nieskomplikowane zadania praktyczne, pod kierunkiem nauczyciela,
- ✓ w niewielkim stopniu łączy wiedzę biologiczną z praktyką,
- ✓ wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- ✓ jest mało aktywny na lekcji,
- ✓ prowadzi zeszyt przedmiotowy,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 30% do 50% punktów.

Ocene niedostateczną otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ nie posiada wiadomości i umiejętności z zakresu minimum programowego w danej klasie, a braki te uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z biologii,
- ✓ nie posługuje się terminologią biologiczną,
- ✓ nie potrafi posługiwać się przyrządami biologicznymi,
- ✓ wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- ✓ nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- ✓ wykazuje bierną postawę na lekcji,
- ✓ nie prowadzi systematycznie zeszytu przedmiotowego, nie odrabia zadań i ćwiczeń domowych,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 29%.

VIII. Wymagania na poszczególne oceny szkolne dla klasy V

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:		
	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	
Dział 1. PODSTAWYBIOLOGII. STRUKTURA KOMÓRKI					
1. Powitanie biologii	podaje cechy odróżniające organizmy od materii nieożywionej	• określa, czym zajmuje się biologia jako nauka oraz jej wybrane działy	• określa, co to jest komórka, tkanka, narząd i układ narządów z uwzględnieniem przykładów	• podaje przykłady zastosowania wiedzy biologicznej w życiu człowieka	• przedstawia hierarchiczną organizację budowy organizmów roślinnych i zwierzęcych
2. Badanie świata organizmów	przeprowadza obserwację i proste doświadczenie biologiczne zgodnie z instrukcją • dokumentuje obserwacje i proste	• wymienia podstawowe etapy planowania doświadczenia • określa warunki przeprowadzania obserwacji i doświadczeń biologicznych	• formułuje problem badawczy i hipotezę na podstawie przykładowego doświadczenia biologicznego • rozróżnia próbę kontrolną i próbę badawczą	• planuje prostą obserwację lub doświadczenie biologiczne z uwzględnieniem procedury badawczej i zasad bezpieczeństwa • analizuje wyniki	• uzasadnia potrzebę przestrzegania procedur badawczych podczas obserwacji i doświadczeń biologicznych • przeprowadza samodzielnie zaplanowane doświadczenie i obserwację

	doświadczenia biologiczne			i formułuje wnioski z przeprowadzonej obserwacji lub doświadczenia biologicznego	
3. Budowa mikroskopu Obserwacje mikroskopowe	podaje przykłady obiektów przyrodniczych, które mogą być przedmiotem obserwacji mikroskopowych rozpoznaje elementy budowy mikroskopu optycznego prawidłowo posługuje się mikroskopem	wymienia we właściwej kolejności etapy prowadzenia obserwacji mikroskopowej oblicza powiększenia obrazu oglądanego obiektu uzyskiwane w mikroskopie optycznym	opisuje przebieg przygotowania preparatu mikroskopowego świeżego	określa funkcje poszczególnych elementów budowy mikroskopu optycznego	dokonyuje samodzielnie obserwacji mikroskopowej w celu określenia cech obrazu obiektu i jego powiększenia
4. Chemiczne podstawy życia	określa funkcje wody w organizmach i w środowisku przyrodniczym	wymienia najważniejsze pierwiastki i grupy związków chemicznych wchodzących w skład organizmów	podaje podstawowe funkcje białek, cukrów, tłuszczów i kwasów nukleinowych w organizmach	określa, co to są sole mineralne i jaką pełnią funkcję w organizmach	określa znaczenie podstawowych grup związków chemicznych w życiu organizmów
5. Budowa komórki zwierzęcej	określa, co to jest komórka wymienia podstawowe elementy budowy komórki zwierzęcej	dokonyuje obserwacji mikroskopowych komórek zwierzęcych na preparatach trwałych z zachowaniem zasad mikroskopowania określa podstawowe funkcje elementów budowy komórki zwierzęcej	rozpoznaje podstawowe elementy budowy komórki zwierzęcej (pod mikroskopem, na schemacie, na zdjęciu lub na podstawie opisu)	podaje przykłady komórek zwierzęcych budujących organizmy oraz ich funkcje w organizmie porównuje budowę komórek zwierzęcych	wykazuje związek budowy komórek zwierzęcych z ich funkcją w organizmie
6. Komórka roślinna i bakteryjna. Porównanie budowy komórek	przygotowuje samodzielnie preparat mikroskopowy świeży z tkanki roślinnej wymienia podstawowe elementy budowy komórki roślinnej i	dokonyuje obserwacji mikroskopowej komórek roślinnych na preparacie świeżym z zachowaniem zasad mikroskopowania określa funkcje podstawowych elementów	opisuje budowę komórki bakteryjnej rozpoznaje podstawowe elementy budowy komórki roślinnej i komórki bakteryjnej	porównuje komórki roślinną i zwierzęcą oraz komórki jądrową i bakteryjną, wskazując cechy umożliwiające rozróżnienie tych komórek	wyjaśnia związek elementów budowy komórki roślinnej i komórki zwierzęcej z ich funkcją

	komórki bakteryjnej • odróżnia komórkę roślinną od komórki zwierzęcej oraz komórki jądrowe od komórek bezjądrowych (bakteryjnych)	budowy komórki roślinnej i komórki bakteryjnej			
Dział 2. CZYNNOŚCI ŻYCIOWE ORGANIZMÓW I SYSTEMATYKA ORGANIZMÓW. WIRUSY. BAKTERIE					
8. Czynności życiowe organizmów	przedstawia czynności życiowe jako cechy właściwe tylko organizmom	• krótko charakteryzuje podstawowe czynności życiowe organizmów (odżywianie się, oddychanie, wydalanie, wrażliwość na bodźce, wzrost i rozwój, ruch, rozmnażanie się)	• określa, na czym polega rozmnażanie się płciowe i bezpłciowe	• przedstawia rodzaje rozmnażania się bezpłciowego (podział, pączkowanie, fragmentację, przez zarodniki)	• określa różnice między rozmnażaniem się płciowym i rozmnażaniem się bezpłciowym
9. Odżywianie się organizmów Fotosynteza	• wyjaśnia, co to jest odżywianie się i jakie jest jego znaczenie w życiu organizmów wyjaśnia, na czym polega samożywność i cudzożywność • wyjaśnia znaczenie fotosyntezy dla życia na Ziemi	• dokonuje podziału organizmów cudzożywnych ze względu na rodzaj pobieranego pokarmu wymienia substraty i produkty fotosyntezy	wyjaśnia, na czym polega fotosynteza • określa warunki przebiegu fotosyntezy (w odniesieniu do światła i temperatury)	• określa rolę chlorofilu w fotosyntezie (wiążanie energii słonecznej) • planuje doświadczenie wskazujące na wpływ wybranego czynnika na intensywność fotosyntezy	• przeprowadza doświadczenie wskazujące na wpływ wybranego czynnika na intensywność fotosyntezy
10. Oddychanie organizmów	• określa znaczenie procesów pozyskiwania energii dla organizmów (oddychanie tlenowe i fermentacja) • przedstawia oddychanie jako sposób uwalniania energii potrzebnej do życia	• określa różnice między oddychaniem komórkowym a wymianą gazową • podaje przykłady zastosowania fermentacji w przemyśle i gospodarstwie domowym	• zapisuje słownie równanie oddychania tlenowego, określając substraty, produkty oraz warunki przebiegu tego procesu • określa substraty i produkty fermentacji	• planuje doświadczenie wykazujące, że podczas fermentacji drożdże wydzielają dwutlenek węgla • określa końcowe produkty fermentacji na podstawie przeprowadzonego doświadczenia • określa warunki	• przeprowadza doświadczenie fermentacji u drożdży • porównuje oddychanie tlenowe z fermentacją pod kątem substratów, produktów, ilości uwalnianej energii i lokalizacji w komórce

				przebiegu fermentacji	
11. Zasady klasyfikowania organizmów	określa, w jakim celu klasyfikuje się organizmy określa, co to jest gatunek	wyjaśnia, co rozumiemy pod pojęciem oznaczanie organizmów podaje przykład kryterium pomocnego w klasyfikacji	wykorzystuje prosty klucz do klasyfikowania organizmów z najbliższego otoczenia	klasyfikuje organizmy na podstawie przyjętego kryterium	konstruuje prosty dwudzielny klucz do oznaczania przykładowych organizmów
12. Systematyka organizmów . Przegląd królestw	określa, czym zajmuje się systematyka podaje przykłady jednostek systematycznych	przedstawia zasady systemu klasyfikacji biologicznej wymienia w kolejności główne jednostki systematyczne królestwa zwierząt i królestwa roślin	wyjaśnia zastosowanie pojęcia „układ hierarchiczny” w odniesieniu do klasyfikacji organizmów określa, jak tworzy się nazwę gatunkową (podwójne nazewnictwo)	podaje ogólną charakterystykę każdego z pięciu królestw organizmów, ze wskazaniem na istotne cechy różniące te królestwa rozpoznaje organizmy z najbliższego otoczenia, posługując się prostym kluczem do ich oznaczania	przedstawia charakterystyczne cechy organizmów pozwalające przyporządkować je do jednego z królestw
13. Bakterie i wirusy	przedstawia znaczenie bakterii w życiu człowieka podaje przykłady chorób bakteryjnych i wirusowych człowieka przedstawia ogólne zasady profilaktyki chorób bakteryjnych i chorób wirusowych	przedstawia znaczenie bakterii w przyrodzie określa rozmiary bakterii i środowisko ich życia rozdziela formy komórek bakteryjnych (kuliste, pałeczkowate, przecinkowate i spiralne)	przedstawia drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób bakteryjnych (gruźlica, borelioza, tężec, salmonelloza) i wirusowych (grypa, ospa, różyczka, świnka, odra, AIDS)	przedstawia czynności życiowe bakterii: sposoby odżywiania się bakterii: cudzożywne (pasożyty, saprotrofy, symbionty) i samożywne sposoby oddychania (tlenowe i beztlenowe) rozmnażanie się (przez podział)	uzasadnia, dlaczego wirusów nie można zaklasyfikować do organizmów wskazuje na związki pomiędzy środowiskiem życia, czynnościami życiowymi i znaczeniem bakterii
Dział 3. PROTISTY. GRZYBY. ROŚLINY ZARODNIKOWE					
15. Protisty charakterystyka, czynności życiowe	odróżnia protisty jednokomórkowe i wielokomórkowe wymienia cechy umożliwiające zakwalifikowanie organizmu do protistów	określa środowisko i tryb życia protistów, podając przykłady organizmów	wyjaśnia, dlaczego euglena jest nazywana organizmem zmiennożywnym	przedstawia wybrane czynności życiowe protistów (oddychanie, odżywianie się, rozmnażanie się)	wskazuje cechy grupy organizmów tworzących królestwo protistów

	roślinnych oraz protistów zwierzęcych zakłada hodowlę protistów zgodnie z podaną instrukcją				
16. Przegląd protistów. Protisty chorobotwórcze	wskazuje elementy budowy protista wielokomórkowego na przykładzie morszczyku przedstawia zasady profilaktyki chorób wywołanych przez protisty (toksoplazmoza, malaria)	podaje cechy plechowców przedstawia czynności życiowe pantofelka	dokonuje obserwacji mikroskopowej protistów – budowy i sposobu poruszania się przedstawia drogi zakażenia chorobami wywołwanymi przez protisty (toksoplazmoza, malaria)	wykazuje różnorodność budowy protistów (jednokomórkowe, wielokomórkowe) na wybranych przykładach	porównuje tryb życia i budowę protistów roślinopodobnych i zwierzęcych
17. Grzyby różnorodność, budowa, czynności życiowe	przedstawia różnorodność budowy grzybów (jednokomórkowe, wielokomórkowe)	wyjaśnia, dlaczego porosty określamy jako organizmy symbiotyczne	opisuje wybrane czynności życiowe grzybów (odżywianie się, oddychanie i rozmnażanie się)	wykazuje różnorodność budowy grzybów na wybranych przykładach	wskazuje cechy odróżniające grzyby od organizmów innych królestw
18. Grzyby – środowisko życia, i znaczenie	przedstawia, podając przykłady, pozytywne i negatywne znaczenie grzybów dla człowieka	przedstawia środowiska życia grzybów, w tym grzybów porostowych	przedstawia znaczenie grzybów w przyrodzie	wyjaśnia, w jaki sposób można wykorzystać grzyby porostowe do oceny jakości powietrza	wskazuje cechy umożliwiające zakwalifikowanie organizmu do grzybów
19. Budowa i różnorodność mchów	określa środowiska życia mchów przeprowadza doświadczenie wykazujące zdolność mchów do chłonięcia wody, zgodnie z podaną instrukcją.	odróżnia mchy od innych roślin na rysunkach, fotografiach i okazach naturalnych przedstawia znaczenie mchów w przyrodzie i życiu człowieka	przedstawia cechy budowy zewnętrznej płonnika	wyjaśnia, dlaczego torfowiec może gromadzić duże ilości wody	wymienia charakterystyczne cechy mchów pozwalające na ich identyfikację wśród nieznanymi organizmów
20. Paprociowe, widłakowe i skrzypowe	wskazuje środowiska życia paprociowych,	opisuje znaczenie paprociowych, widłakowych	rozpoznaje przedstawicieli paprociowych, widłakowych	podaje charakterystyczne cechy paprociowych,	wskazuje podobieństwa i różnice między paprociami,

	widłakowych i skrzypowych	i skrzypowych w przyrodzie	i skrzypowych na rysunkach, fotografiach i okazach naturalnych	widłakowych i skrzypowych	skrzypami i widłakami
Dział 4. ROŚLINY NASIENNE. TKANKI I ORGANY ROŚLINNE					
22. Budowa roślin. Tkanki roślinne	rozpoznaje na okazie żywym lub zielnikowym, na rycinie lub zdjęciu organy rośliny okrytonasienną i określa ich podstawowe funkcje dokonyuje obserwacji mikroskopowej wybranych tkanek roślinnych	klasyfikuje tkanki roślinne rozpoznaje na rysunku, zdjęciu, preparacie mikroskopowym, modelu tkankę okrywającą, miękiszową, przewodzącą, wzmacniającą	opisuje położenie tkanek twórczych i ich rolę we wzroście rośliny	wykazuje związek między budową a funkcjami tkanek okrywających, miękiszowych, przewodzących i wzmacniających	porównuje budowę zewnętrzną mchów, paprociowych, widłakowych i skrzypowych, nagonasiennych oraz okrytonasiennych, różniąc ich organy
23. Rośliny nagonasiennne	przedstawi a cechy budowy zewnętrznej rośliny nagonasienną na przykładzie sosny	rozpoznaje rodzime gatunki nagonasiennych na podstawie pędów z szyszkami/szyszkami jagodami i igłami	uzasadnia, jakie korzyści przyniosło roślinom wytworzenie nasion	identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela nagonasiennych na podstawie jego cech budowy zewnętrznej	wyjaśnia znaczenie nagonasiennych w przyrodzie i dla człowieka jako gatunków lasotwórczych
24. Cechy charakterystyczne i znaczenie okrytonasiennych	rozdziela formy okrytonasiennych: drzewa, krzewy, krzewinki i rośliny zielne	uzasadnia, że życie człowieka nie byłoby możliwe bez roślin okrytonasiennych	rozpoznaje pospolite gatunki rodzimych drzew liściastych na podstawie pędów	identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela okrytonasiennych na podstawie jego cech budowy zewnętrznej	uzasadnia, że cechy roślin okrytonasiennych przyczyniły się do ich dominacji we florze świata
25. Korzeń i pęd okrytonasiennych	opisuje budowę zewnętrzną korzenia, łodygi i liścia	rozpoznaje systemy korzeniowe – palowy i wiązkowy	określa funkcje poszczególnych stref budowy korzenia	uzasadnia, że budowa liścia stanowi przystosowanie do przeprowadzania fotosyntezy	opisuje modyfikacje korzeni, łodyg i liści jako adaptacje roślin okrytonasiennych do życia w określonych środowiskach
26. Budowa kwiatu. Rozmnażanie się okrytonasiennych	rozdziela elementy budowy kwiatu rośliny okrytonasienną	określa rolę poszczególnych elementów budowy kwiatu wyjaśnia, na czym polega rozmnażanie się	wyjaśnia, na czym polega rozmnażanie się płciowe roślin rozdziela i obserwuje sposoby rozmnażania się	wskazuje przykłady roślin użytkowych rozmnażanych wegetatywnie i sposobu, w	wyjaśnia, w jaki sposób powstają nasiona i owoce okrytonasiennych

	• odróżnia zapylenie i zapłodnienie	wegetatywne roślin	wegetatywnego roślin	jaki można je rozmnożyć	
27. Nasiona i owoce okrytonasienne	• podaje przykłady przystosowań w budowie owoców do rozprzestrzeniania się za pośrednictwem zwierząt, wiatru i wody	• opisuje rolę poszczególnych części nasienia	• opisuje przebieg kiełkowania nasion i warunki niezbędne do tego procesu • wykonuje doświadczenie sprawdzające wpływ wybranego czynnika na kiełkowanie nasion	• planuje doświadczenie sprawdzające wpływ wybranego czynnika na kiełkowanie nasion	• uzasadnia potrzebę przestrzegania procedur badawczych podczas obserwacji i doświadczeń biologicznych

IX. Dostosowanie przedmiotowego systemu oceniania do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1) Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno - pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

2) Formy i metody pracy dostosowane do indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów:

- możliwość rozbicia zadań złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- wydłużenie czasu na nauczenie się partii materiału lub rozłożenie na mniejsze części,
- branie pod uwagę wyłącznie poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia,
- podczas odpowiedzi ustnych - zadawanie większej liczby prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu ćwiczeń,
- wydłużenie czasu pracy na wykonanie zadania,
- wykonanie pracy pod kierunkiem nauczyciela.
- kierowanie poleceń w prostej i konkretnej formie oraz egzekwowanie ich realizacji,
- w miarę potrzeb stosowanie dodatkowych wyjaśnień i naprowadzeń,
- wydłużanie czasu przeznaczonego na realizację różnego typu zadań, w tym sprawdzianów,
- otoczenie ucznia atmosferą akceptacji, życzliwości i zrozumienia,
- wzmacnianie samooceny ucznia poprzez dostrzeganie i podkreślanie jego mocnych stron na forum grupy.